

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä

7.6.2011

Taltionumero

1495

Diaarinumero

64/3/11

Asia Julkista hankintaa koskeva valitus

Valittaja Hakija

Päätös, jota valitus koskee

Markkinaoikeus 9.12.2010 nro 571/2010

Tarjouspyyntö ja hankintapäätös

Hankintayksikkö on pyytänyt tarjouspyynnöllä 59/2009 tarjouksia kuntien X ja Y koululais- ja esikoulukuljetuksista ajalle 1.8.2009–31.7.2010. Hankinta on sisältänyt mahdollisuuden jatkaa sopimuskautta yhdellä vuodella. Hankinnasta on julkaistu 22.4.2009 avointa menettelyä koskeva EU-hankintailmoitus.

Kunta X on viranhaltijapäätöksellään 16.6.2009 § 218 valinnut muun ohella reitin A palveluntuottajaksi voittajan. Kunta X:n ilmoituksen mukaan hankinnan arvonlisäveroton kokonaisarvo on noin 500 000 euroa.

Hankintasopimukset voittaneiden tarjoajien kanssa on tehty 17.7.2009 varsinaiselle sopimuskaudelle ja 1.6.2010 optiokaudelle.

Hakemus markkinaoikeudelle

Hakija, on markkinaoikeudelle tekemässään hakemuksessa vaatinut, että markkinaoikeus velvoittaa kunnan X korjaamaan virheellisen menettelynsä reitin A klo 13.05 (tiistai ja torstai) osalta. Hakija on toissijaisesti vaatinut, että markkinaoikeus velvoittaa kunnan X maksamaan hänelle hyvitysmaksuna vähintään 19 665 euroa sekä mahdollisen optiovuoden arvon korkoineen. Lisäksi hakija on vaatinut, että markkinaoikeus velvoittaa kunnan X korvaamaan hänen arvonlisäverolliset oikeudenkäyntikulut 5 200 eurolla korkoineen.

Markkinaoikeuden ratkaisu

Markkinaoikeus on valituksenalaisella päätöksellään velvoittanut kunnan X maksamaan hakijalle, hyvitysmaksuna 900 euroa.

Markkinaoikeus on velvoittanut kunnan X korvaamaan hakijan, oikeudenkäyntikulut 1 000 eurolla. Oikeudenkäyntikuluille on

suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut siitä päivästä, jona päätös on ollut asianosaisten saatavissa.

Markkinaoikeus on hylännyt hakemuksen muilta osin.

Markkinaoikeus on täällä kysymyksessä olevalta osin lausunut ratkaisunsa perusteluina seuraavaa:

Hankintamenettely

Hankintalain 2 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet, kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Hankintalain 40 §:n 1 momentin mukaan tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja laadittava niin selväksi, että sen perusteella voidaan antaa yhteismitallisia ja keskenään vertailukelpoisia tarjouksia.

Hankintalain 62 §:n 1 momentin mukaan tarjouksista on hyväksyttävä se, joka on hankintayksikön kannalta kokonaistaloudellisesti edullisin hankinnan kohteeseen liittyvien vertailuperusteiden mukaan, tai se, joka on hinnaltaan halvin.

Tarjouspyynnöllä on pyydetty tarjouksia kuntien X ja Y koululais- ja esikoulukuljetusten hoitamisesta. Tarjouspyynnössä on ilmoitettu, että reitit ja aikataulut muuttuvat lukuvuosittain koulujen lukujärjestysten mukaan. Tilattava ajomäärä riippuu koulujen tarpeista, lukujärjestys ja oppilasmäärä huomioon ottaen, sekä tarjottujen autojen kapasiteetista ja kustannuksista. Tarjouspyynnön liitteenä on ollut lukuvuoden 2008–2009 reitit ja aikataulut, joissa on nimetty koulut sekä ilmoitettu kuljetettavien oppilaiden lukumäärät ja kuljetusaikataulut.

Tarjouspyynnön mukaan tarjouksen valintaperuste on ollut "edullisin hinta". Tarjouksessa hinta on tullut ilmoittaa autokohtaisesti "- euroa/tunti, laskutetaan toteutuneet tunnit 15 min. tarkkuudella tai - alennus Liikenne- ja viestintäministeriön vahvistamasta taksitaksasta".

Hankintapäätöksen mukaan hakemuksen kohteena olevan reitin osalta on saatu kaksi tarjousta. Hakija on tehnyt tarjouksensa autokohtaiseen tuntihintaan 345 euroa. Voittanut tarjoaja on tarjouksessaan ilmoittanut kyseiselle kuljetukselle tarjouksessaan hinnan 68 euroa/ajokerta.

Tarjouspyynnössä on edellä selostetun mukaisesti yksiselitteisesti edellytetty, että tarjoushinta ilmoitetaan euroa/tunti tai alennus taksitaksasta. Voittaneen tarjoajan tarjous ei ole näin ollen ollut hinnan ilmoittamisen osalta tarjouspyynnössä edellytetyn mukainen. Voittaneen tarjoajan tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuudessa on ollut kysymys tarjouksen sisältöön ja vertailukelpoisuuteen vaikuttaneesta seikasta. Tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun turvaamiseksi voittaneen tarjoajan tarjous olisi siten tullut sulkea tarjouskilpailusta eikä sitä olisi tullut ottaa mukaan tarjousvertailuun.

Edellä lausutun perusteella markkinaoikeus katsoo hankintayksikön menetelleen hankintalain 76 §:n 1 momentissa (348/2007) tarkoitettuihin tavoin julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti. Asiassa tulee siten harkittavaksi seuraamuksen määrääminen.

Seuraamukset

Hankintasopimukset voittaneiden tarjoajien kanssa on tehty. Näin ollen hankintalain 76 §:ssä (348/2007) säädetyistä seuraamuksista voi enää tulla kysymykseen hyvitysmaksun määrääminen.

Hankintalain 76 §:n 1 momentin 4 kohdan (348/2007) mukaan hankintayksikkö voidaan määrätä maksamaan hyvitysmaksua sellaiselle asianosaiselle, jolla olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu virheettömässä menettelyssä. Hankintalain esitöissä (HE 50/2006 vp s. 119) on kysymyksessä olevan lainkohdan osalta todettu hyvitysmaksun määräämisen edellytyksenä olevan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut virhe ja että ilman tätä virhettä hakijalla olisi ollut todellinen mahdollisuus päästä hankinnan toimittajaksi. Jotta hyvitysmaksu voidaan määrätä, molempien edellytysten pitää täytyä.

Hakemuksen kohteena olevalle reitille on saatu kaksi tarjousta eli hakijan ja voittaneen tarjoajan tarjoukset. Markkinaoikeus on edellä katsonut, että voittaneen tarjoajan tarjous olisi virheettömässä hankintamenettelyssä tullut sulkea tarjouspyynnön vastaisena tarjouskilpailusta.

Edellä lausutun perusteella markkinaoikeus katsoo, että hakijalla on ainoana tarjouspyynnön mukaisen tarjouksen tehneenä tarjoajana ollut hankintalain 76 §:n 1 momentin 4 kohdassa (348/2007) tarkoitettulla tavalla todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu virheettömässä menettelyssä. Asiassa on näin ollen määrättävä hyvitysmaksu.

Hyvitysmaksua määrättäessä on hankintalain 76 §:n 2 momentin (348/2007) mukaan otettava huomioon hankintayksikön virheen tai laiminlyönnin laatu, hankinnan kokonaisarvo ja

hakijalle aiheutuneet kustannukset ja vahinko. Kunta X on ilmoittanut markkinaoikeudelle, että hakemuksen kohteena olevan hankinnan arvonlisäveroton arvo varsinaiselta sopimuskaudelta on ollut 4 784,96 euroa. Hankintasopimuksen arvo optiokausi mukaan lukien on näin ollen 9 569,92 euroa. Mainitut seikat huomioon ottaen markkinaoikeus harkitsee hyvitysmaksun määräksi 900 euroa.

Korkein hallinto-oikeus on katsonut 16.10.2003 antamassaan päätöksessään taltionumero 2509, että hyvitysmaksua on pidettävä korkolain 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla perusteeltaan julkisoikeudellisena. Päätöksessä on edelleen katsottu, että kun korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä ei näin ollen voida soveltaa hyvitysmaksuun eikä hyvitysmaksun maksamisen viivästymisestä myöskään ole annettu erityissäännöstä, vaatimus koron maksamisesta hyvitysmaksulle on lakiin perustumaton. Vaatimus koron maksamisesta asiassa määrättävälle hyvitysmaksulle on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

Hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Harkittaessa julkisen asianosaisen korvausvelvollisuutta on pykälän 2 momentin mukaan otettava erityisesti huomioon, onko oikeudenkäynti aiheutunut viranomaisen virheestä.

Asian käsittely markkinaoikeudessa on aiheutunut kunnan X virheellisestä menettelystä, joten olisi kohtuutonta, jos hakija joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa kokonaan vahinkonaan. Tämän vuoksi kunta X on veloitettava korvaamaan hakijan oikeudenkäyntikulut markkinaoikeuden kohtuulliseksi harkitsemalla määrällä.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Hakija, on valituksessaan lausunut, että markkinaoikeuden päätös on hyvitysmaksun määrän osalta virheellinen. Markkinaoikeus on perustanut ratkaisunsa voittaneen tarjoajan tarjouksen mukaiseen hintaan kyseessä olevasta hankinnasta kahdelta vuodelta. Hyvitysmaksua määrättäessä on otettava huomioon hakijan tarjouksen mukainen hinta vastaavalta ajanjaksolta yhteensä 39 330 euroa.

Hakija on myös vaatinut, että Virolahden kunta veloitetaan korvaamaan hakijan markkinaoikeudessa vaatimat oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan. Kyseiset oikeudenkäyntikulut ovat olleet perusteltuja ja aiheellisia.

Lisäksi Hakija on vaatinut, että kunta X veloitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa korkeimmassa hallinto-oikeudessa 1 750 eurolla.

Kunta X on valituksen johdosta antamassaan selityksessä lausunut, että hyvitysmaksua määrättäessä markkinaoikeudella on ollut oikea tieto hankinnan kokonaisarvosta myös kyseessä olevan reitin osalta. Kunta X on vaatinut, että hakija veloitetaan korvaamaan kunnan X oikeudenkäyntikulut asiassa 1 000 eurolla laillisine viivästyskorkoineen.

Hakija on antanut vastaselityksen kunnan selityksen johdosta. Hakija on ilmoittanut vaatimansa hyvitysmaksun määräksi 11 799 euroa ja oikeudenkäyntikulujen määräksi korkeimmassa hallinto-oikeudessa 2 450 euroa. Hakija on vaatinut viivästyskoron määräämistä edellä mainituille määrille.

Kunnalle X on lähetetty tiedoksi hakijan vastaselitys.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus hylkää valituksen. Markkinaoikeuden päätöstä ei muuteta.
2. Hakijan vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta korkeimmassa hallinto-oikeudessa hylätään.

Hakija määrätään korvaamaan kunnan X oikeudenkäyntikulut korkeimmassa hallinto-oikeudessa kohtuulliseksi katsotulla 100 eurolla viivästyskorkoineen. Viivästyskorko määräytyy korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaisesti siitä lukien, kun kuukausi on kulunut tämän korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta.

Perustelut

1. Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät markkinaoikeuden päätöksen perustelut, perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, markkinaoikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.
2. Asian näin päättyessä ja kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, hakijalle ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Asian lopputulos huomioon ottaen olisi kohtuutonta, että kunnan X kulut selityksen antamisesta valituksen johdosta jäisivät kokonaan sen vahingoksi. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon hallintolainkäyttölain 74 §:n, hakija on määrättävä korvaamaan kunnan X kohtuullisiksi katsotut oikeudenkäyntikulut

korkeimmassa hallinto-oikeudessa viivästyskorkeineen edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Kari Kuusiniemi

Matti Pellonpää (t)

Eila Rother

Hannu Ranta

Heikki Harjula

Asian esittelijä,
esittelijäneuvos Anne Nenonen

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Hakija, oikeudenkäyntimaksu 226 euroa
Kunta X
Markkinaoikeus
Työ- ja elinkeinoministeriö
Korkein hallinto-oikeus

Asiakirjat